

Miről írt a nemzetközi szaksajtó?

AZ ERDŐ rendszeresen közöl szemelvényeket olyan szakirodalmi termékekről, amelyek a hazai szakközönség előtt is érdeklődésre tarthatnak számot. A jövőben is fenn kívánjuk ezt tartani, sőt szélesíteni szeretnénk úgy, hogy minél több országból, nyelvtérületről kérünk rövid tudósításokat.

A MÉM Erdőrendezési Szolgálat rendszeresen készít mintegy tíz szocialista és tizenöt egyéb, erdészeti időszaki sajtótermék anyagából összefoglaló szemlét, s lehetővé tette, hogy ennek kivonatát AZ ERDŐ-ben is közöljük. A sorozat összeállítására dr. Szőnyi Lászlót kértük fel, s a fenti cím alatt azon reménnyel bocsátjuk útjára, hogy az olvasó szakmai ismereteit bővíti, látókörét szélesíti és ötleteket szolgáltat hazai erdőgazdálkodásunk napi gondjainak és távlati fejlesztési feladatainak jobb megoldásához.

Az erdő és a róla alkotott kép

Az erdő hatalmas plakát. Az erdészetnek ezért meg kell tanulnia a nyilvánosság előtt élni, mintegy kirakatban tevékenykedni. Az erdőgazdaság-politika nem mondhat le erről, hiszen követelései — és merjenek ilyenek lenni — a közvélemény egyetértése révén érnek meg politikai döntésekké.

Az erdőgazdálkodás egyre többet kénytelen ezért foglalkozni azzal, hogy a közvélemény ismeri-e tevékenységét, megérti-e helyzetét, elfogadja-e, hajlandó-e politikai döntésekké érlelni ágazati javaslatait. A téma minden állam szaksajtójában jelen van, sőt 1979. nyitótémája több szaklapban, éppen az erdő és a közvélemény volt.

Az erdő jelentősége megújul ugyan, de gazdagabbá csak környezetével való kapcsolatának kibontakozása közben válik. A közvélemény fontosságának a tudatára magának az erdészetnek is rá kell ébrednie, és tevékenységében annak igényeit figyelembe kell vennie. A nyilvánossággal való kapcsolatát intézményesítene kell.

Az erdőről alkotott kép (image) megjavítása érdekében tartamos szerződéseket célszerű kötni a tömegkommunikációs eszközökkel (médiákkal). Érdekes, tartalmilag igényes, elgondolkodtató, de jól érthető tájékoztatásokat kell adni. A médiák előtt az erdészetnek egységes magatartást kell nyilvánítania tájékoztatásait, de saját tevékenységét illetően is. (Ameddig pl. saját maga okoz közelítési vagy egyéb károkat, nem várható, hogy a látogatók megszűnjenek szíveket faragni a fába.) Az erdész, az erdőgazdálkodás közvéleményben élő képét illetően azonban elemzéseket kell végezni, különben találmorra lövöldözünk.

Széleskörűbben kell használnunk az ágazat és a nyilvánosság kapcsolatának korszerű módszereit. Az erdészet és a nyilvánosság kapcsolata (Public Relation = PR) kiemelkedő ágazatpolitikai jelentőségű és művelése szükséges. A PR-tevékenység szakma. Alkalmazását meg kell tanulni. Javítása érdekében pl. az NSZK-ban, elérkezettnek látják az időt erdészeti PR-központ kialakítására. Ennek érdekében pontosan meg kell határozni a célokat, a valóságnak megfelelő, világosan megfogalmazott információkat kell érthető, megjegyezhető és helyes fogalmazásban közreadni. Rendszerezni tervezik azokat a kérdéseket, amelyeket a közvélemény (nyilvánosság) az erdészetnek leggyakrabban feltesz és közlik a válaszadáshoz szükséges adatokat. Társadalmi vita keretében tisztázták a publikum részére rendezendő erdőjárások tematikáját, módszereit. Egyik fő célkitűzés annak megértetése, hogy az erdészet gazdasági tevékenységet folytató népgazdasági ágazat, amely feltételek és korlátok rendszere között él. A PR-tevékenység kedvező feltételeinek megteremtése több tárca összehangolt feladata.

Az erdőnek újságírókra van szüksége! Az erdőgazdálkodás megértetésének újszerű munkálása keretében az NSZK-ban pl. bemutatták az erdőgazdálkodási eljárásokat, a fafeldolgozást és a tartamos fahasználat tervszerű teljesítésének nép-

gazdasági jelentőségét. Ugyanilyen bemutatót karácsonyfaszezon előtt is rendeztek, megismertetve a sajtó képviselőivel a termelés módszereit, gazdasági vonatkozásait és a kereskedelem helyzetét.

Az erdészeti „nyitás kifelé” szellemében bővítették a francia erdőgazdasági és erdeitermék-főtanács illetékességét és hatáskörét kiszélesítették. A rendezés célja az, hogy napjaink igényének megfelelően foglalkozzanak az erdő védelmi jellegű és az életmód megjavítását célzó szorgalmazásaival is.

Az erdőgazdálkodás minden ágazatnál hosszabb termelési időszakokkal dolgozik és a jövő számára ennek megfelelően jelentős beruházásokat igényel. Éppen ezért növelni célszerű a köztudatban is az erdők tartamos fenntartása iránti felelősséget. Ez annál is inkább szükséges, mivel más, a termőföldet rövid időszakokra tekintő költség/hozam szemléletben használókkal az erdőgazdálkodás nem tud lépést tartani. „Az erdő élet az állam részére” — hagyományozta ránk az egyiptomi kultúra ékírások feljegyzéseiben.

A társadalom az erdő értékét az újabb bírósági állásfoglalásokban is egyre kifejezettebben érzékelteti. Kártérítést erdőterület igénybevételekor az eddigi, hektáronkénti átlagos (pausz) összeg helyett differenciáltan fizet az NSZK-ban a közlekedés az erdőgazdaságnak, aszerint, hogy az erdőterület települési körzet közelében (3,00 WDM) vagy attól inkább szűkebb (0,50 WDM/m²) van-e. Az első esetben figyelembe veszik az évenkénti 0,20 WDM/m² árnövekedést is.

A környezeti változásokat egyébként — NSZK vélemény szerint — nincs semmi ok dramatizálni, de kemény beavatkozások nem lesznek elkerülhetők. Ehhez egyrészt európai, világméretű szabályozásra van szükség. Másrészt meghatározó politikai feladat a talaj—növény—állat—ember összefonódott kapcsolatának idők száma még világos összefüggés-rendszerét a fiataloknak megtanítani, azért, hogy az életet minden formában tiszteljék, az ehhez szükséges erkölcsi magatartást felvegyék és a jövő iránt érezzék felelősséget. Ugyanakkor mindenki, aki erkölcsi jellegű felhívást intéz a politikusokhoz, pl. a táj esztétikai korlátozását illetően, szóljon arról is, milyen módon szervezzék meg a társadalmat úgy, hogy érdekei ne veszenek a táj használatának további terhelésének.

A munka és a területi felelősség vonatkozásában éppen ezért az erdészetekben és a kerületekben újabban a „specialisták” helyett a „generalisták” szerepe kezd növekedni.

Erdőgazdasági ökonómia

Az erdőgazdálkodás fejlesztésének gazdasági-társadalmi módszerei

Az erdei források ésszerűbb hasznosítása egyik jelentős eszközének tekintik az árpolitikát. Visszatérő szovjet téma, hogy az áraknak fontos szerepe van többek között olyan területeken, mint a lombos fajok és a tűzifa forgalma, a méretes és a vékonyabb választékok jobb megoszlás szerinti termelésére irányuló ösztönzés. A faipari hulladékok típusaira sürgetik az árak megállapítását a feldolgozásokra irányuló ösztönzés érdekében. A szovjet erdőipari szaklap az árak fejlesztésének módszereit és ezeknek a fahasználatok minősége javítására gyakorolt hatását elemzi. A tervezés és a gazdálkodás megjavítását célzó új árrendszer kidolgozását a Szovjetunióban a fejlesztéssel foglalkozó szervek legfontosabb feladatának tekintik. Az árak a növekvő jelentőségére utal, hogy a szovjet erdészeti szaklap olvasóit az egyes tőkés országok faáraitól részletesen tájékoztatja.

Az ipari módszerek bevezetésével az árutermelés értéke 73, a kitermelt fa komplex feldolgozása 58 százalékkal emelkedett a Szovjetunióban. Az ipari módszerek bevezetése azonban csak az első lépés volt az erdőgazdálkodás fejlesztésében. Tovább kell lépni. Az új feladat az összpontosítás és a szakosítás.

Különös érdeklődés fordul a társulások felé. Az NDK-ból egy szaporítóanyag-termelő társulás első évi tapasztalatairól érkezett hír. Az NSZK szaklapja egy erdőgazdasági társulás alapszerződésének tervezetét közli mintaként. A gazdasági komplexumokat szlovák vélemény az erdőgazdálkodás szervezési tartalékai között nagy jelentőségűnek tartja. A szovjet erdőipar komplex vállalatokról ír: a termelési, műszaki-tudományos intézmények, szervek, a tervezőszervek tapasztalatai ma már lehetővé teszik a fahasználati tevékenység haladó irányzatainak rendszerezését. A hatékonyság a fakitermelésben, az anyagmozgatásban, a rakodói tevékenységben és a komplex vállalatok egész tevékenységét illetően ebben a szemléletben értékelhető világosan.

A kooperációban rejlő tartalékot Ausztriában újabb megállapodás keretében hasznosítják. Az erdőgazdálkodás, a lemez- és a papíripar között a gyérintési anyag hasznosítása érdekében megkötött egyezmény célja a kitermelt fatömeg növelése és a műszaki lehetőségek kimerítése. Műszaki, költség-, szervezési és szállítási tervet dolgoztak ki.

A termelési döntések mindenesetre ésszerűbben hozhatók meg adatolt változatok kidolgozása és értékelése alapján. A kidolgozásban segítenek: az elemző és leíró statisztika, a digitális és az optimumtervezés. Az eljárás kiválasztásakor viszont mérlegelendő: arányban áll-e a döntés nyomán várható változás a finomabb eljárás bevezetésével járó többletköltséggel? E módszerekre ma még keveset fordítanak, ezért azok az üzemi döntések kialakításának — NSZK vélemény szerint — hosszabb távon tartalékai maradnak.

A termelőalapok tekintetében az erdőleltározás mai formája — szovjet vélemény szerint — a korszerű kívánalmakat már nem elégíti ki. Az erdei alapok gazdasági értékelését ezért statisztikai modellek segítségével végzik és nagyobb területekre vetik egybe a fahasználat mutatóival. Szükségesnek tartják a gazdálkodási tevékenység ellenőrzésének objektívebb rendszerét kidolgozni. Az erdőgazdálkodás minőségének ellenőrzését és javítását célzó irányítótevékenység alrendszere a szovjet erdőgazdálkodás ágazati automatizált irányítási rendszerének.

A legújabb technika képviselője — a mikrokomputer — az erdőgazdálkodásban is megjelent. Ez lehetővé teszi pl. az erdészeti könyvelés integrált rendszerének gazdaságos kialakítását és működtetését. Az új gépcsalád APPLE II, típusú számítógépe nem nagyobb, mint egy írógép, segítségével programok fejleszthetők ki a pénzügyi, anyag-, bérkönyveléshez, valamint egyéb erdészeti és faipari célokra.

„Az örökletesen keskeny koronájú és finom ágú fák az értékesek az erdőszetben” a címe a finn „Metsänjalostussäätiö” legújabb kiadványának, melyben Lauri Kärki 12 előnyt sorol fel. Az ilyen állományokban: javul a törzs és a visszamaradó kisebb fák minősége; az összfatermés nagyobb hányada esik a törzsre; magasabb a fűrészrönk-kihozatal; kisebb a szükséges csemeteszám és az ültetés költsége; csökken a gazdaságtalan gyérintések szükségessége; minimális a gallyazás, mozgatás és felkészítés költség- és energiaigénye; az asszimilációs termékek kisebb részét emésztí fel a virágzás és magtermés; kevesebb a felhasznált tápanyagmennyiség; nagyobb az ellenállás a viharral és hóval szemben. A keskeny koronájú fák tömeges ültetésére felkészültek a finn kutatók. Ef-ből az ilyen oltványok tízezrei termik már a magot; Lf-ből mintegy 100 különböző, keskeny koronájú változatot szelektáltak ki; a megfelelő Nyi-ből pedig a fóliaházakban könnyen meg tudják termelni a szükséges mennyiséget.

A fentiekkel szemben mindössze négy hátrányt említ:

A bizalmatlanság mellett a véghasználati átlagfa kisebb méretét, a kevesebb induló egyedszám miatt a gyomtalanítás többletmunkáját és a nemesítőket érintő, kevesebb pollen- és magtermést.

(Ref.: Varga B.)

Nyolcadik alkalommal került sor 1980. május 21—23-án, az OEE rendezésében, a Pannonia '80 találkozóra, Vas megyében. A burgenlandi, szlovén és magyar erdészek ezúttal a vasi erdőgazdálkodással ismerkedtek. Az első nap fő témája a természeti értékekben gazdag Őrségben Cebe Zoltán erdőfelügyelő vezetésével a fenyőgazdálkodás volt. A második napon dr. Borsos Zoltán főmérnök irányítása mellett a vendégek a tölgygazdálkodás eredményeit ismerhették meg a káldi Farkaserdőben. Az erdőszetileg oly fontos objektum mint a cikotai fenyőplántás, a himfai parkerdő, jeli botanikus kert, és az NyFK szombathelyi gyáregységének bemutatása sem maradt ki a programból. A találkozó elérte célját, hiszen a szakmai ismeretek átadásán, a kölcsönös tapasztalatcserén túl jól szolgálta a szomszédos népek barátságának erősítését.